

Daniel Aranduka - Papapy Sã Mokõi Pa Ary haũa 20

Ojehechaukávo umi Señal Profética: Ñantendévo pe Oñemohu'ãha umi Profecía Bíblica

Jeff Pippenger
2024-03-06

Ko'ẽva oñeñandu haũa kuarahy, jasy ha mbyjakuéra rehegua techaukaha kuéra ñemohu'ã, ojehechauka porãma historiadorkuéra rupive, Adventismo pionerokuéra rupive ha Hermana White jehaipykuéra rupive. Oĩ techaukaha Jesús oñe'ẽva rehegua ndaha'ẽiva oporojekuaave haũaicha ambueicha. Sa'i ohechakuaa "tetãnguéra jejopy vai" ouva "yvy ape ári" oguereko hague peteĩ ñemohu'ã específico. Ndoikuaaporãi mba'ẽpa he'ise pe símbolo "yváguai pokatu kuéra" oñemyakãhatáva, ojoavy haũa pe yvy arigua pokatu kuéra ñemyakãhatãgui. Ha sa'i Adventista Laodicéagua oikũmby pe "ou" rehegua, "Yvypóra Ra'y ouva peteĩ araípe," oñemohu'ã hague historia Milleríta-pe.

"Cristo ou jejyvy haũa ára ha aravo ndajehechaukapái. Pe Salvador he'i hemimbo'ekuérape ha'e voi ndaikatuiha oikuaa aravo oguahẽjeývo haũa. Ha katu omombe'u oĩtaha mba'e oikótava ikatuhápe ha'ekuéra oikuaa hi'aguĩha ijyvy. 'Oĩta techaukaha', he'i, 'kuarahýpe, jasy ha mbyjakuérape.' 'Kuarahy pytũmbýta, jasy ndaijatamo'ãi, ha yváguai ho'ata mbyjakuéra.' Yvy ári, he'i, oĩta 'tetãnguéra jejopyrã, py'arãndy reheve; para ha y rembe'y osapukáita; ha umi kuimba'e py'a kangýta kyhyjégui, ha oha'arõgui umi mba'e outava yvy ári.'"

"Ha ohecháta Yvypóra Ra'y oujúvo yvága arai ári pokatu guasu ha mimbipa tuicha reheve. Ha ha'e omondóta hemimboukuéra peteĩ turu tyapu guasu reheve, ha ha'ekuéra ombyatýta hemimbiporavopyrépe irundy vyty guive, peteĩ yvága paha guive ambue peve."

"Ojekuaa kuarahýpe, jasýpe ha mbyjakuérape oñekumplíma. Upe guive vyryryí, ama guasu, y rembe'ýi tuicháva, mba'asy oporojukáva ha ñembyahýi hetave ohóvo. Umi mba'evaiete ñehundipa ivaivéva, tata ha ysry guasu rupive, ojoapy pya'e porãme peteĩ rire ambue. Umi mba'evaiete vaiete oikóva arapokõindy guive arapokõindy peve ñe'ẽ hatãme ña'ne'ẽmi ñandéve ñane'ẽme'ẽ haũa, he'ívo ipaha hi'aguĩmaha, ha peteĩ mba'e tuicha ha añetehápe ombojojaha'yva pya'eterei tekotevẽhápe oikotaha."

"Pe tiẽmpo de grásia ndopytamo'ãi heta arevéma. Ko'ã Tupã oi'pe'a hína ipo ojoko va'ekue yvy ári. Are guive ha'e oñe'ẽ kuri kuimba'e ha kuñanguérape Ipy'aguasu Marangatu rupive; ha'ekuéra katu nohenduséi pe ñehenói. Ko'ã ha'e oñe'ẽ ipuévlope, ha ko yvy ape ári, ijueheguigua jehukýpe. Ko'ã juísio ára ha'e peteĩ ára poriahuvereko rehegua umi ndorekóivape gueteri pa'ũ oikuaa haũa mba'ẽpa añetegua. Ñandejára oma'ẽta hesakuã porã reheve hese kuéra. Ipy'a poriahuverekóva oñemomýi; ipo gueteri ojepyso osalva haũa. Hetaiterei oñemoingéta pe aty tekove haũame umi ko'ã ára paha peve ohendútava añetegua peteĩha jey." Review and Herald, November 22, 1906.

Pe istória Millerita oñembojeykuéra pe letraipe peve umi ára pahápe. Umi “señales” ohechaukáva’ekue pe ñeguahẽ ha pe tembiasakue pe ánhel peteĩha rehegua, ohechauka haña “señales” omarkáva pe ñeguahẽ ha pe tembiasakue pe ánhel mbohapyha rehegua. Opavave umi movimiento marangatu reformador-kuéra ojoja joajúvo pe movimiento pe ánhel mbohapyha rehegua umi ára pahápe.

“Yvy ape ári Tupã rembiapo ohechauka, ára guive ára peve, peteĩ joja oporomondýiva opaite reforma guasu térã movimiento religioso-pe. Tupã mba’éichapa omba’apo yvyporakuéra ndive, umi principio opyta tapia peteĩcha. Umi movimiento ñĩimportanteva ko’ága rehegua oguereko ijojaha umi yma guaréndi, ha pe iglesia rembiasakue umi ára yma guarépe oguereko mbo’epy tuichaite mba’éva ñane tiempo-rã.” *The Great Controversy*, 343.

Pe tembiasakue ojehechaukáva pe ánhel mbarete Apocalipsis dieciocho-pe, ha’e pe mbohapyha ánhel, ha pe tembiasakue ojehechaukáva pe mbohapyha ánhel rehegua uguata joja pe peteĩha ha mokõiha ánhel rembiasakuére historia Millerita-pe.

“Ñandejára ome’ẽkuri Apocalipsis 14 marandu kuérape hendaguã marandu ñemombe’upy rapepe, ha hembiapo ndojekoiriva’erã ko yvy rembiasakue oñemboty peve. Peteĩha ha mokõiha ánhel marandu gueteri hína añetegua ko ára guarã, ha osẽva’erã ojoajúvo ko upe ouva ndive. Mbohapyha ánhel omomarandu ñe’ẽ hatãme. ‘Ko’ã mba’e rire,’ he’i Juan, ‘ahecha ambue ánhel oguejy yvágagui, oguerékova tuicha pokatu, ha yvy oñesape haña hendy haña iglória reheve.’ Ko tesape mbaretepe, mbohapyve marandu tesape oñembojoaju.” *The 1888 Materials*, 803, 804.

Pe ánga peteĩha ha mokõiha rembiapo, ojoajúva ánga mbohapyha rembiapóre, ojechauka avei umi pa virhén ñemoha’angápe.

“Py’ỹi oñemombe’u chéve umi pa’ũ tenondegua rehegua, umi pa virhen rehegua, po apytégui arandu ha po tavýva. Ko pa’ũmby oñekumpli va’ekue ha oñekumplíta peve he’iháichaite, oguerékogui peteĩ aplicación especial ko árape guarã, ha, pe marandu mbohapyha ánhel reheguáicha, oñekumpli va’ekue ha opytáta oñepresenta haña añetegua ko’ágagua ramo pe ára pahá peve.” *Review and Herald*, 19 de agosto de 1890.

Pe tembiasakue ojehechaukáva Apocalipsis capítulo diezpe, pe lívro de Apocalipsispe, ojechauka ramo umi siete truéno, ha umi siete trueno ohechauka umi mba’e oikova’ekue pe tembiasakue jave umi Milleritakuéragai, upéva ha’ékuri pe tembiasakue umi marandu peteĩha ha mokõiha ánhel-kuéra rehegua. Umi siete trueno avei ohechauka “mba’e oikótava tenonderã” ojuhúva umi ára pahápe, ha umíva oñemyenyhẽ peteĩchagua “ordenpe” ojeu haguéicha pe tembiasakue jave umi Milleritakuéragai.

“Pe tesakã poravopyre oñeme’ẽ va’ekue Juánpe ha ojechauka va’ekue umi siete trueno rupive, ha’e va’ekue peteĩ ñemombe’upaite umi mba’e oikótava pe peteĩha ha mokõiha ánhel marandu guýpe. ...

“Ko’ã siete trueno oñehenduka rire ijayvu, pe ñe’ẽmondo ou Juanpe Daniel-pe guarãicha pe lívro michĩ rehegua: ‘Emboty ha eñongatu umi mba’e he’i va’ekue umi siete trueno.’ Ko’áva oñe’ẽ umi mba’e oikótavare tenonderã, ha upéva ojechaukátava hekópe ha ñorden-pe.” *The*

Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Opaite umi movimiento reformador ojoja ojuehe, ha oñembyatyva'erã “línea ári línea,” ohechauka haña pe movimiento reformatório paha umi cien cuarenta y cuatro mil rehegua. Pe parábola umi diez vírgenes rehegua ohechauka Tupã tavayguakuéra experiencia hyepypegua pe movimiento Millerita-pe ha pe movimiento umi cien cuarenta y cuatro mil rehegua.

“Mateo 25-pe oĩva pa virheni rehegua ñe'ẽtekuaa avei ohechauka umi Adventista tavaygua rembiasakue.” The Great Controversy, 393.

Mokõivéva ha marandu mokõive pe mileríta kuéra ha umi cien cuarenta y cuatro mil ojehechauka pe mbohapy ánhel Apocalipsis catorce-pe.

«Che areko va'ekue oportunida iporãitereíva ahupyty haña peteĩ experiencia. Che areko va'ekue experiencia peteĩha, mokõiha ha mbohapyha ánhel marandupe. Umi ánhel ojehechauka ovevéva yvága mbyte rupi, omoherakuãvo ko yvy ariguápe peteĩ marandu ñeñangarekorã, ha oguerékova peteĩ relación directa umi tapicha oikóvare ko yvy rembiasakue paha ára pukukue. Avave ndoikuaái ko'ã ánhel ñe'ẽ, pórke ha'ekuéra peteĩ símbolo ohechaukáva Tupã tavayguakuérape omba'apóva peteĩ ñe'ẽme yvágapegua arapýndi ndive. Kuimba'e ha kuña, Tupã Espiritu omyesakáva ha oñembosantifikáva añeteguápe rupive, omoherakuã umi mbohapy marandu ijapytepekuéra hekopete.» Life Sketches, 429.

Umi mba'e profético ojehechaukáva Apocalipsis capítulo diez-pe ojehechauka umi siete trueno rupive. Umi mba'e ojuhúva omombe'u moõpa pe divino ojoaju pe humano ndive. Umi “señal” Cristo ohechauka va'ekue Mateo capítulo veinticuatro-pe, Marcos trece-pe ha Lucas veintiuno-pe, ohechauka umi “señal” omoñepyrũ va'ekue pe movimiento Millerita ha ohechauka peteĩ testimonio paralelo pe movimiento ogueraháva umi ciento cuarenta y cuatro mil rehegua. Umi ciento cuarenta y cuatro mil ndoikuaái mano, ojehechaukaháicha Enoc ha Elías rupive. 11 de septiembre de 2001, pe “señal” Cristo ohechauka va'ekue oporomarca haña oguahẽmaha pe generación paha ko yvy rembiasakue rehegua, ojehechauka Lucas capítulo veintiuno-pe. Oĩ haña upe aty apytépe, ojehechaukáva Enoc ha Elías rupive, ha oñehenóiva umi ciento cuarenta y four mil, tekotevẽ ojehechakuaa pe “señal” ha opa mba'e upeva ohechaukáva.

Upéi Jesús ogueraha rire Hemimbo'érape umi “señal” rembiasakue rupi, umi omoñepyrũva'ekue pe movimiento Millerita, upéi Ha'e omokyre'ỹjey ha ombotuichave Itestimonio histórico, omoĩvo pype peteĩ parábola ohechaukáva pe tembiasakue peteĩchagua.

Ha ha'e omoñe'ẽ chupekuéra peteĩ parávola: Pehecha pe ígo, ha opaite vyramáta; oñepyrũvo hoky pyahu, pehechávo peikuaa pendejhegui voi ára haku oñembotýmaha. Upéicha avei peẽ, pehecháramo ko'ã mba'e oiko hañaicha, peikuaava'erã Ñandejára Rréino hi'agũimaha. Añetehápe ha'e peẽme: Ko generación ndohasamo'ãi, opa ko'ã mba'e oñekumpli mboyve. Yvága ha yvy ohasáta; che ñe'ẽnguéra katu ndohasamo'ãi. Lucas 21:29–33.

Jesús oñepyrũ pe parábola omoĩ porãvo peteĩ jehechakuaa ojoavyva “pe higuéra” apytépe, peteĩteĩme, ha “opa vyramáta” apytépe. “Pe higuéra” ha'e pe tavayguakuéra joajupy rehegua, umi ára pahápe ha'éva Adventismo Laodiceagua, omombe'úva ijehe ha'eha Tupã tavayguakuéra

hembýva. Ambue “vyvramáta” katu ha’e umi tetã ambuegua.

“Pehechakuaa pe ígo vyvramáta higo ñemoñare’ẽ, ohechaukáva tetã judío-pe, oñemomorotíva hogue reheve ñemombe’u año rehe, ha katu ndaipóri hi’a ipype. Pe jeja’o oñemombe’u pe ígo vyvramátare, ohechaukáva pe tekove moral, opensa ha oikovéva, Tupã ojahéiva, oikóva haguéicha umi judío ko mba’e rire cuarenta año pukukue, ha upéicharõ jepe omano. Pehechakuaa, ambue vyvramáta, ohechaukáva umi gentil-kuérape, ndohoguéi. Ipirupa, ndojapói haña gua’u oikuaa haña Tupãme. Nde’ára gueteri ndouí hi’a haña.” Special Testimonies for Ministers and Workers, number 7, 59–61.

Pe Adventismo Laodiceayguáva ára pahápe oñemaldesi, pórke, jepe he’i ha’e ha Tupã tavaygua hembýva, iñemombe’u ndaipóri hi’a. Jesús ojapo mokõi ñe’ẽmondo ojoajúva, ha katu iñambuéva, upe pasáhepe. Ha’e ohechauka mba’échapa ojoavy Tupã tavaygua oñemombe’úva ha umi gentilkuéra, ndoje’éiva omoíha yvate Tupã léi, térã oguerrekoha Espíritu de Profecía, ha’éva umi tekopyta ojehechakuaáva pe hembýva ára pahapeguápe, ha pe Adventismo Laodiceayguáva he’íva omomba’cha. Umi rogue ára pahápe orrepresenta pe ñemombe’u ojejapóva ha’cha pe hembýva Juan ohechakuaáva Apocalipsispe.

“Yvy arigua retãnguéra ojehechauka va’ekue ígo vyvramáta rogue’y ha hi’a’yva rupive. Yvy arigua kuéra oikove’y Tupã rehehápe, judío-kuéraicha avei; hákatu ndoje’eiva’ekue hikuái oíha Tupã ñemoaguíme. Ndaijayhúi va’ekue hikuái oñemomba’eguas haña peteĩ espiritualidad yvate rehe. Hesatũmbaite’y va’ekue hikuái opa mba’épe Tupã rape ha hembiapokuéra rehe. Hendivekuéra ndoguahẽi gueteri va’ekue ígo hi’a ára. Oha’arõ gueteri hikuái peteĩ ára oguerútava chupekuéra tesape ha jerovia.” Signs of the Times, 15 de febrero de 1899.

Pe iñambue oíva higuéra vyvramáta ha ambue vyvramáta apytépe, Cristo ome’ẽ kuri chupe ambue iñambue haña. Umi vyvramáta ipoty haña, umi hígo rehehápe, itiémpo iñambue va’ekue umi tetã ambuegua vyvramáta ipoty hañaugui. Umi ára pahápe “mokõi ñehenói iñambuéva oñeme’ẽ umi tupãópe”, ha pe ñe’ẽ tenondegua pe ánhelgui Apocalipsis capítulo dieciocho-pe, ohechauka pe ára pe ipoty haña osẽkuaa haguã umi cien cuarenta y cuatro mil rehehápe. Pe “mokõiha ñe’ẽ” Apocalipsis dieciocho-gua, orrepresenta araka’e pe ambue vyvramáta ipoty va’erã.

Cristo árape umi judío ha’e va’ekue pe ígo vyvra, ha umi gentil-kuéra ha’e va’ekue ambue vyvra-kuéra. Tembíasakue Millerita-pe umi protestante-kuéra ha’e va’ekue pe ígo vyvra, ha umi Millerita-kuéra ha’e va’ekue ambue vyvra-kuéra. Umi ára pahápe, pe Adventismo Laodiceagua ha’e pe ígo vyvra ndaipóriha hi’a, oñemboykéva Jerusalén-gui (pe parrálatýgui), ha pe ciento cuarenta y cuatro mil ha’e umi ígo vyvra hi’áva. Tupã ra’ykuéra ambue, oĩ gueteri Babilonia-pe, oñerrepresenta umi gentil-kuéra ramo.

Peteĩ “gentil”, he’iséva rehe, ha’e peteĩ “pytagua”. Vyvramáta gentil-kuéra oke hína (omanóvaicha), ndoguerekói vyvra pyahu térã yva pe higuérata hokývo ha oikove jeývo jave. Peteĩ vyvramáta okeva’ekue ha’e peteĩ vyvramáta piru, ha umi Gentil-kuéra oñehenóirõ osẽ haña Babilóniagui, pe ñe’ẽ mokõiha rupive Apocalipsis capítulo dieciocho-pe, upémarõ ha’ekuéra oiporavóta oñangareko haña sábado ára sieteháre ha oíke haña pacto-pe Ñandejára ndive.

Ani hañgua pe pytagua ra'y, oñembojoajúva Ñandejárare, he'i hañgua: “Añetehápe Ñandejára chemboja'ote ipuéblogui”; ani avei pe eunuco he'i: “Péina, che aha'y'o.” Péicha he'i Ñandejára umi eunucope oñangarekóva che sábado kuéra rehe, oiporavóva umi mba'e chembovy'áva, ha ojokóva hatã che ñe'ẽme'ẽre: chupekuéra ame'ẽta che rógape ha che murállá ryepýpe peteĩ tenda ha peteĩ téra iporãvéva ta'ýra ha tajýra kuérágui; ame'ẽta chupekuéra peteĩ téra opa'ýva, ndaikatumbo'ãi oñembogue. Ha umi pytagua ra'ykuéra avei, oñembojoajúva Ñandejárare, oservi hañgua chupe, ha ohayhu hañgua Ñandejára réra, ha hañgua hembiguái kuéra, maymáva oñangarekóva sábado rehe ani hañgua omongy'a, ha ojokóva hatã che ñe'ẽme'ẽre; umívape aguerúta che yvyty marangatúpe, ha ambohoryta che ñembo'e róga ryepýpe; iñekuave'ẽapy hapý ha ijokuave'ẽ kuéra ojehechakuaáta che altar ári; che róga niko oñembohérata ñembo'e róga opa tetãyguápe guarã. Isaías 56:3–7.

Peteĩ pytagua ha'e peteĩ “tetã ambuegua”, ha pe “mokõiha ñe'ẽ” ohenói chupekuéra osẽ hañgua Babilóniagui, ha oguerahaukáta chupekuéra Tupã yvyty marangatu hañguápe; upérõ ha'éta Chugui “marangatu” yvyty, pe trígo ha ñana vai ojei hañgua peteĩgui peteĩ, pe jehechajey rupive ojehechauka va'ekue pe “ñepyrũha ñe'ẽ” rembiasápe. Oguahẽ vove hikuái Ñandejára yvytýpe umi ára pahápe, umi tetã ambuegua ndaiporimo'ãvéima pytagua térã vyramáta piru.

Kuarahy ha jasy iñypytũta, ha mbyja-kuéra ndohechaukamo'ãvéi hesakã. Ñandejára katu osapukáita Sióngui, ha omosẽta he'ẽ Jerusaléngui; ha yvága ha yvy oryrýta: Ñandejára katu ha'éta itavayguakuéra jeroviaha, ha mbarete Israel ra'ykuérape guarã. Upéicha peikuaáta chehaha Ñandejára pende Jára, aikóva Siónpe, che yvyty marangatu ári: upérõ Jerusalén imarangatúta, ha ndaipóri mo'ãvéima pytagua ohasáva ipype. Joel 3:15–17.

Pe historia omoingéva, upe “mokõiha ñe'ẽ” ohenói Tupã aty ambuépe osẽ hañgua Babilóniagui, oguereko “techaukaha” ojehechauka va'ekue Miller rembiapo aty rehegua techaukahakuérape. Mateo capítulo veinticuatrope, Marcos capítulo trecepe ha Lucas capítulo veintiúnope oñemoĩ hañgua Cristo testimonio jahesareko hína hese. Umi mbohapy testígope peteĩteĩme peteĩva umi “techaukaha” oñemombe'úva ha'e yvágagui mbaretekuéra oñemongu'etaha; ha katu Joel ohechaukaháicha umi “techaukaha” ojekuaaukáva araka'épa Jerusalén oikóta “marangatu”, mokõivéva “yvága ha yvy oñemboryrýta.”

Joel ohechauka hína pe ñembotyguasú porãite umi “señal” oñepredikáva rehegua oikóva Jerusalén imarangatu jave. Upe ára ha'e pe Ñandejára omboykéma hague angaipa umi cien cuarenta y cuatro mil-gui, ha Laodicea iglesia ohasáma Filadelfia movimiento-pe. Upérõ pe sexto movimiento (Filadelfia) oiko pe octavo movimiento (Filadelfia)-ramo, upéva hína umi siete iglesias apytégui. Upérõ avei pe Iglesia Militante oiko pe Iglesia Triunfante-rõ. Pe Iglesia Militante ha'e peteĩ téra oñeme'ẽva Tupã iglésiape, oñemoheñoiva trigo ha cizaña-gui. Pe Iglesia Triunfante ha'e Tupã yvyty marangatu, “imarangatu”, ha “avave pytagua ndohasavéima hese.”

Pe umi pytu'ũme jehupytyrã pe techaukaha oñemopu'áva, ha'éva pe Tupao Ipoguasúva, ha'éva pe “poapyha oúva umi pokõi apytégui”, ha'éva upe jave Jerusalén oĩha “marangatúramo”, oúma oñondive “techaukaha” ndive. Ikatu hañguáicha Jesús ome'ẽ Itavayguakuérape pe ñe'ẽryru ojehechakuaahápe pe “techaukaha” tekove térã ñemano rehegua, ohechauka hañgua pe sellado umi cien cuarenta y cuatro mil rehegua, Ha'e oiporu vyramáta ha peteĩ vyra rekove jere tee ombo'e

hañua upe mbo'epy iñimportantevéva.

“Cristo he'i va'ekue Ipuévlope ojesarekóke hañua umi señaal rehe ohechaukáva Ijeguataha, ha tovy'áke ohechávo umi mba'e rechaukaha oguahẽmava hina IRey ou hañuáva. ‘Oñepyrũvo ko'ã mba'e oiko,’ he'i, ‘peñakārapu'ã ha pemopu'ã pende akã; pende jejopyrepy reñói hi'aguĩma rupi.’ Ha'e ohechauka va'ekue umi vyramáta okakuaáva arapoty jave, ha he'i: ‘Ko'ága hokuéra osẽvo, pehecha ha peikuaa pendejehegui voi verano hi'aguĩmaha. Péicha avei peẽ, pehechávo ko'ã mba'e oikóma, peikuaa pe Tupã Rréino hi'aguĩmaha.’ Lucas 21:28, 30, 31.” The Great Controversy, 308.

Yvyramáta Arapoty rehe oñepyrũvo hokuéra pyahu, Arahakúma oĩ hi'aguĩ hañuáicha.

Ohasa ára ojepe'a, araro'y paha oguhẽma, ha ñande nañañesalvá. Jeremías 8:20.

Yvyramáta hokýva ojekuaa hañua pyhareve ára pyahu oguhẽma hague, ha upéi jaikuaa Kuarahy'arã hi'aguĩha, ha Kuarahy'arãme niko oñembyaty pe tembiapokue.

Pe iñenemygo omboñotýva chupekuéra ha'e pe Aña; pe ñemono'õ ha'e ko yvy arapa'u; ha umi mbyatýhára ha'e umi ánhel. Mateo 13:39.

Pe mbyajepyre oĩ ko mundo paha opávo. Umi vyramáta oñepyrũ vove hoky pyahu, peikuaava'erã ko mundo paha hi'aguĩmaha.

“Peteĩ ñe'ẽ ñande Ruvicha oisãmbyhýva ndovaléi ojeporu hañuáicha omoñehundi ambue. Jepe avave ndoikuaái pe ára ni pe aravo ou haguã, ñanembo'e ha ñañejerure ñaikuaa hañua araka'épa hi'aguĩ. Avei ñanembo'e hañua pe imarandu'ỹre ñamboyke ramo iñemomarandu, ha ndajasegi térã ñambotavy ñaikuaa hañua araka'épa hi'aguĩ ijeju, upéva ñandéve guarã omano hañuáicha oiko va'ekue umi oikóva Noé árape, ndoikuaái haguére araka'épa outa pe ysyry guasu.” The Great Controversy, 371.

Ñambojoapya ñande estudio Lucas capítulo mokõipa peteĩ rehe pe artículo oúvape.

“Ahecha umi yvy arigua pokatu ko'ágã oñembokachĩha, ha umi mba'e oikoha peteĩ ordenpe. Ñorairõ, ha ñorairõ rehegua ñe'ẽ, kyse puku, ñembyahýi ha mba'asy vai, ko'áva raẽ ombokachĩ umi yvy arigua pokatu; upéi katu Tupã ñe'ẽ ombokachĩta kuarahy, jasy ha mbyja kuérape, ha ko yvy avei. Ahecha umi pokatu oñembokachĩva Európape ndaha'úi, oĩháicha oikóva ombo'éva, umi yvága pokatu oñembokachĩva; ha'e katu umi tetã ipochyva oñembokachĩva.” Early Writings, 41.